

Ντροπή σας νὰ ρωτήξετε
τοὺς ἄλλους νὰ σᾶς ποῦσι
οὔλοί σας θὰ γνωρίζετε
ἐμένα τὸν Ἄφουση

Ἔ πασσέρει μαθῆς.... Ἔ πασσέρει

Λιτροπή σας νὰ ρωτήξετε
τοὺς ἄλλους νὰ σᾶς ποῦσι
οὔλοί σας θὰ γνωρίζετε
ἐμένα τὸν Ἄφουση
᾿Ε πασσέρει μαθῆς.... ᾿Ε πασσέρει

Ο ΑΦΟΥΣΗΣ

Ἡ

ΑΝΤΡΑΣ

Ἐπὶ τῇ βάσει διαφόρων ἀφηγήσεων
καὶ μετὰ ὅλα τὰ ἀνέκδοτα τοῦ
βίου του

Σταχυολογηθέντα ὑπὸ τοῦ Κου

Ζ. ΧΑΛΚΙΑΔΟΥ

121697

Όταν κανείς καταπλέη εις τὸ μαγευτικὸ νησί, ἀπὸ μακρὰ ἀκόμη, θὰ διακρίνη τὸ τόσο κανονικὸ ἐκεῖνο ὕψωμα, ποὺ σὰν κορῶνα στὴν κορυφὴ του φαίνονται ἀραδιασμένες ὀλίγες μικροκτισμένες μὰ ἀφάνταστα ὠραῖες κατοικοῦλες. Εἶνε ὁ λόφος τοῦ Γαλανοῦ. Ἐκεῖ καὶ εἰς τὰς κλιτῶς τοῦ ὕψωματος αὐτοῦ, συναντᾷ κανεὶς τὸ ἀξέχαστο ἐκεῖνο σπήλαιον, ποὺ συγκεντρώνει τὴν συμπαθεῖ ἀνάμνησιν τῶσων καὶ τῶσων ἀνθρώπων, ποὺ ἔτυχε νὰ γνωρίσωσι τὸν ἀληθμόνητον Ἀφούση. Ἀληθμόνητος, γιατί εἰς τὴν συνειδήσιν ὄλων ἐκείνων, ποὺ συζυῦσαν μὲ τὸν κατατρεγμένον αὐτὸν ἀπὸ τὴν τύχην ἄνθρωπον, ὁ Ἀφούσης εἶνε τύπος καὶ ὑπογραμμὸς ἀνθρώπου ἀγαθοῦ, ποὺ ἔκλειε τέλεια τὰ μάτια ἔμπρὸς στὰ μεγαλεῖα καὶ τὰς δόξας τῶν ὁμοίων του, ποὺ ἐνδιαφερότανε μονάχα γιὰ τὸ λίγο ἐκεῖνο λιτὸ φαγητὸ, ποὺ θὰ ἀρκοῦσε νὰ τὸν κἀνη νὰ κινῆται ξένοιαστα, στὸ τέλεια δικό του περιβάλλον, τὸ μακάριο περιβάλλον τῆς ἀ-

διαφορίας, δηλαδή τὸν ἐπίγειον παράδεισον. Ἦτο ὁ ἄνθρωπος ποῦ δὲν ἔβλαψε κανένα ποτέ, καίτοι ἔθεωρεῖτο γιὰ τρέλλος, καίτοι τὰ παιδιά τῆς ἐποχῆς του, καὶ ὁμήλικες ἀκόμη, ἀποτελοῦσαν γι' αὐτὸν φόρτωμα ἀλήθεια ἀνυπόφορο. Μέσα εἰς τὴν σπηλιὰν ἐκείνην, μὲ προσκεφάλι τὴν κατάσκληρη τὴν πέτρα, μὲ περυσία τὰ ὅσα καπέλλα τοῦ προσέφερε κάθε τόσο ἢ εἰρωνεῖα τῶν ἀνθρώπων, ἐπέρασε τίς περισσότερες ἡμέρες τοῦ βίου του, ἀπὸ τὴν ἡμέραν ποῦ τοῦ προωρίζετο νὰ αἰσθανθῇ τὴν ἐλάττωσιν τῆς διανοήσεως καὶ τῆς μνήμης τὴν ἀκράτειαν. Μέσα σ' ἐκείνη τὴ σπηλιὰ θὰ στρέφεται, ποιὸς ξέρει; ἴσα μὲ πότε ἢ διάνοια τῶν κατοίκων τοῦ νησιοῦ του, γιὰ νὰ ἀντλή ἀπ' ἐκεῖ τὴν εὐθυμία, τὴν καλὴ καρδιά, μὰ καὶ τὴν λεπτή, τὴ κοινωνικὴ φιλοσοφία. Γιατί ὁ Ἀφούσης, γιὰ ὅσους ἐξετάζουν τὸ κάθε τί, ὄχι ἐπιπόλαια, ἀλλὰ μὲ τὴν ἀληθινὴ του ὄψι, ἦτο εἰμπορεῖ νὰ πῆ κανεὶς, ἕνας εἴρων, ἕνας ἀφελῆς καὶ καλοκάγαθος ἄνθρωπος, ποῦ μὲ τὸ πρόσχημα τῆς τρέλλας του, τὴν ὁποῖαν ἐφαίνετο κί αὐτὸς πῶς παρεδέχετο, ἐκαυτηρίαζε συστηματικὰ τίς ἐλαττωματικὰς τῶν ἀντικρυνῶν του συλήθειες. Καὶ θὰ δεῖξωμε παρακάτω, σὲ μερικὰ σημεῖα τῆς ζωῆς του, ποῦ θὰ ἀναφέρωμεν, ὅσα δὲν παρέσυρε τῆς λήθης ἢ ἀκράτητος ροῆς, ὅτι μέσα στὴν κάθε ὁμιλία τοῦ Ἀφούσης, θὰ συναντήσωμε πάντα τὴν ἀρχὴ τῆς λογικῆς. Δυστυχῶς οἱ σύγχρονοὶ του —καὶ ὑπῆρχον μεταξὺ αὐτῶν ὄχι ὀλίγοι οἱ ἐγγράμματοι— δὲν ἐσκέφθησαν νὰ περισυλλέξωσι μέσα καὶ

σ' ἓνα τετράδιον ἀκόμη ἐν συντόμῳ τὴν βιογραφίαν του, γιὰ νὰ λήθῃ στοὺς σημερινούς καὶ στοὺς κατοπινούς ἀκόμη κάθε διερωτώτησθ, ὅπου γιεννιέται στὴν πρόθυμη ἐκείνη καὶ συγγὴ προσαγωγή τοῦ ὄβριστικοῦ «**Βρὲ Ἀφούση! βρὲ Ἀντρέά!**» Μόνον ὁ ἀξιμνηστος Ν. Ἐμίρης, ἱατρός, εἶχε συλλάβῃ τὴν ἰδέαν νὰ περισυλλέξῃ μέσα εἰς ἓνα ὀλόκληρο πολὺφυλλο τετράδιο, διάφορα ἀξιοπερίεργα ἀνέκδοτα τῆς ζωῆς τοῦ Ἀφούσης. Τὰ ἔστειλε, καθ' ἃ λέγεται, εἰς Ἀθήνας, πρὸς ἐκτύπωσιν, γιὰ νὰ γαθοῦνε τελείως καὶ τὰ ἐλάχιστα αὐτὰ στοιχεῖα, ἐπάνω στὰ ὅποια κανεὶς βασιζόμενος θὰ κατώρθωνε συμπληρωματικὰ νὰ κινή τί τὸ τελειότερον. Ἀλλὰ τέλος πάντων, ἢ ἀπὸ στόματος σὲ στόμα παράδοσις, ἀρκετὰ ὅπως δῆποτε διετίθησε, ποῦ προσπαθοῦντες κί ἐμεῖς νὰ τὰ περισυλλέξωμε μέσα στὸ βιβλιάριο αὐτὸ, θὰ κατορθώωμεν νὰ δίνωμε μίαν ἔστω καὶ ἑλαφρὰ σκιαγραφία τοῦ Ἀφούσης.

ΠΟΙΟΣ Ο ΑΦΟΥΣΗΣ

Ο Αφούσης ήτο ένας καλός και έγγραμματος νέος. Ανδρέας ἐλέγετο. Τὰ γράμματά του, ἦσαν τόσο ἀρκετά, ὥστε ἔκανε καὶ τὸ δάσκαλο σὲ κάμποσα παιδιὰ τῆς ἐποχῆς του. Κάποτε, εἶχε μεταβῆ εἰς τὴν Κρήτην, ὅπου εἶχε συγγενεῖς. Τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἀντίκρουσε νὰ σφάζεται μπροστά του ὁ πατέρας του. Παρελόγησεν ὁ νέος καὶ ἐπέστρεφεν εἰς τὴν Κόσων σὲ κατάστασι μωρίας, ποὺ δὲν τοῦ ἐπέτρεπε νὰ ἐπιδοθῆ σὲ ἔργον. Ὁ πρῶτος λεβεντάκος, ἦτο ἰώρα ἀδαέστατος εἰς τὸ ζήτημα τῆς ἐνδυμασίας του. Ἕνα πανταλόνι, ἕνα σακκάκι ἀπὸ τὸ ὁποῖον ἐφαίνετο πάντα ξεκουμπωμένο τὸ ποκάμισο, ξυπόλυτος, μὲ ἕνα καλάθι στὸ χέρι, μὲ ἕνα ζωνάρι στὴ μέση του ζωσμένο, γεμάτο ἀπὸ ξεροκόμματα, ξυλοκέρατα κ.τ.λ. περιτῆρχετο τοὺς γνωστούς του—καὶ εἶχε τόσοσους πολλοὺς—γιὰ νὰ πάρῃ τὴν πενταρίσσα—φύλλα τὴν ἔλεγε—ἀντίτιμο τοῦ ψωμιοῦ καὶ τῆς σαρδέλλας. Ποτὲ δὲν ἔπερνε νόμισμα μεγάλο ἂν, τοῦ ἔδιναν. Καὶ τοῦτο γιατί δὲν ἐπίστευε σὲ μεγάλο φιλοδώρημα. Πρὸς ἐπικύρωσιν τοῦ γεγονότος τούτου, ἀναφέρομεν τὸ ἀκόλουθον παράδειγμα. Μιὰ μέρα, ἦλθε στὸ μέρος του κάποιος Κρη-

τικός. Ὁ Αφούσης τὸν ἐπλησίασεν. ὁ δὲ Κρητικὸς τῷ προσέφερεν εἰκοσάφραγκον χρυσοῦν. Χωρὶς νὰ δώσῃ τὴν ἐλαχίστην προσοχὴν εἰς τὴν ἀξίαν τοῦ νομίσματος, ἐπῆγεν εἰς τὸ παραπλευρῶς μαγαζάκι καὶ ἐζήτησε σαρδέλλας. Πέστα μὲ κανένα τρόπο δὲν ἠθέλησεν. Δὲν τὸ ἐπίστευεν ἀκόμη, ὅτι ἦτο κάτοχος εἰκοσοφράγκου. Ἐσυνήθιζε νὰ βάζῃ στὸ κεφάλι ὅσα ὀλίποτε καπέλλα τοῦ προσέφερον. Ἔτσι καμμιά φορά ἐθεάτο εἰς τοὺς δρόμους μὲ 1, 5 ἢ καὶ περισσότερα ἀκόμη καπέλλα στὸ κεφάλι. Ἦτο ἄνθρωπος παρὰ τὴν ψυχολογικὴ καὶ διανοητικὴ του κατάστασι, καλός. Ποτὲ δὲν ἔβλαπτεν ἄνθρωπον καὶ ποτὲ δὲν ἔδινεν ἀφορμὴν νὰ τὸν ἀποστραφῆ ἄλλοι καὶ τὸν διώξῃ. Γι' αὐτὸ καὶ οἱ καλύτεροι τῆς ἐποχῆς του, ἄρχοντες καὶ ἄπλοι, γιὰ νὰ γλεντήσουν, ἔπρεπε νὰ ἔχουνε μαζί των τὸν Αφούση. Λίγο κρασί ὅταν ἔπινε, εὐθυμοῦσε καὶ διηγείτο διαφόρους ἀσυναρτήτους ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον μύθους, προκαλοῦντας τὴν εὐθυμίαν καὶ τὸν γέλωτα. Ἐγνώριζε τὴν ιδιότητα τοῦ καθενὸς (τὸν φιλόργυρον, θυμώδη, κλπ.) καὶ εἰς γενομένας εὐθυμίας τοὺς ἔθιγε, μὰ πάντα λεπτῶς, εἰς τὸ σημεῖον τῆς ιδιότητός των. Οὕτω λέγεται ὅτι, κάποτε μέσα εἰς μίαν εὐθυμον συγκέντρωσιν, ποὺ ὁ Αφούσης ἦτο πάνω κάτω μεθυσμένος, ἐζήτησεν ἀπὸ ἕνα, ἕνα τάλληρο. Ὅταν τὸ ἔλαβε στὸ χέρι, ἐστράφη πρὸς τὸν φιλαργυρότερον τῆς παρέας καὶ τοῦ λέγει:

— Ἄκου δῶ. Ἡ θὰ σοῦ δώσω ἕνα τάλληρο καὶ

νά σοῦ φτύσω, ἤ θὰ μοῦ δώσης ἓνα τάλλητρο νά μὴ
σοῦ φτύσω.

Καὶ ἔδειξε τὸ τάλλητρον εἰς τὴν παλάμη. Ἦννῶσι
δὲ διὰ τῆς φράσεως αὐτῆς, ὅτι ἦτο βεβαίωτατος,
πὼς ὁ ἀντικρυνὸς τοῦ θὰ συγκατένευε περισσότερο νά
πάρῃ τὸ τάλλητρο στὸ χέρι μὲ τὰ σάλια, παρὰ νά
δώτῃ ἓνα τάλλητρο νά ἀποφύγῃ. Ἡ συχνοτέρα τοῦ
φράσις ἦτο: «Ἐγὼ Ἀφούσης παλληρὸς», τὴν ὁποίαν
ἐπρόφερε πιθηκίζοντας. Ἄλλοτε πάλι, γιατί φαίνεται
πὼς ἦτο καὶ λιγάκι ποιητής, σὲ ἀνθρώπους ποῦ τὸν
ἔρωτοῦσαν ποῖος ἦτο ἀπαντοῦσε:

«Ντροπή σας νά ρωτήξετε
τοὺς ἄλλους νά σᾶς ποῦσι
Οὔλοί σας θὰ γνωρίζετε
ἐμένα τὸν Ἀφούση».

Ἐίχε ταιριάσει συνάμα σχετικὸν μὲ τὴν κατοχὴν
τῆς Κάσου ποίημα, τὸ ἀπήγγελε συχνὰ καὶ τὸ ὁ-
ποῖον δὲν ἦτο, εἰμπορεῖ νά πῆ κανεὶς, εὐκαταφρό-
νητο. Δὲν σώζεται ὁλόκληρο, παραθέτομεν ὅμως ἐδῶ
ὅσο ὑπάρχει καὶ τὸ ὁποῖον ἔφαλλεν, ὅπως τὸν Ἐρω-
τόκριτο.

Σὰν θέλετε νά μάθετε
ἰντάτο κι' ἄντα γίνεῖ

τὴν Κάσον ἐπατήσασι
οἱ Τοῦρκοι μὲ πασχίνι

Μιά Κυριακὴ ταχιά ταχιά
προβάλανε καράβια

καὶ τοῦ Μεχμέτ Ἀλῆ Πασᾶ
σαρανταδυὸ κομάτια.

Ὅρσα λὰ πάντα στάθηκαν
καὶ κάμασι κουσουῖρο

ἀκούσατε νά σᾶς εἰπῶ
νά μάθετε καὶ τοῦτο.

Δύο καράβια στείλανε
στ' αὐλάκι νά φουντάρουν

ἂν εἰμπορέσουν κι' ἀπὸ κεῖ
ἔξω νά ξεμπαρκάρουν.

Ὅς τόσο δοκιμάσανε
ὅπως τοὺς ἄρμηνέψαν

μά τον ὁ τέπος δύσκολος
σαρπάραν καὶ μισέψαν.

Γιατί τοὺς ἐκυτάζανε
καὶ τοὺς ἐπολεμοῦσαν

τὰ παλληκάρια ἀπ' τὴν στεριά
βόλια τοὺς ἐκτυποῦσαν.

Τὸ ἐπιτυχέστερον τροπάριόν του ἦτο μία σκιαγραφικὴ τοῦ ἑαυτοῦ του σώματα, τὴν ὁποίαν ἔβαλλεν αὐτὸς ὁ ἴδιος σεμνότερα εἰς ἄγρον ἐκκλησιαστικῶν ὕμνων μὲ τοῦ τροπαρίου ὡς γενναῖον ἐν μάρτυσιν.»

Ὁ Ἀνδρέας ὁ γαῖδαρος
καὶ πάλιν τρισκατάρατος
ποιμὴν τῶν χειρῶν
τῆς γαῖδαρος ὁ σύζυγος.

Καὶ τῆς ἀ(γ)ελάδας
ὁ φίλος ὁ φίλιτος
τῶν ἀνθρώπων τὸ θέατρον
τῶν γυναικῶν τὸ σύχαιμα
τῶν παιδιῶν ὁ ἐγκλεξῆς
ὁ ἀνόητος καὶ τρελλὸς
δόξα τῶν ἀγγέλων σου, Κύρια.

Εἰς τὸ τέλος τοῦ τροπαρίου τούτου, τὸ ὁποῖον ἔβαλλε τόσον ὠραία καὶ μὲ ρυθμὸν, ἐσυνήθιζε νὰ λέγῃ: «Καὶ τοῦ χρόνου, ἔ πατσέρι μαθῆς, ἐπειδὴ μαθῆς». Σημειωτέον, ὅτι ἐγνώριζεν ἐκ στῆθους βλα ἐν γένει τὰ ἐκκλησιαστικὰ τροπάρια καὶ τὰς δεήσεις ἀκόμη τῶν ἱερέων. Ὅταν ἐπήγαιεν εἰς τὴν ἐκκλησίαν, προσλάμβανε τὸν ψάλτην καὶ ἀρχίζοντας νὰ συμπάλλῃ μὲ αὐτὸν, ἐγιγάντωνε τὴν φωνήν του, σὺν τῷ χρόνῳ, μέχρις οὗ οἱ ἐπίτροποι τὸν ἐπέτρεψαν εἰς τὸ προαύλιον.

*
* *

Ποῖος θὰ ἐπέφερεν ἀντίρρησην εἰς τὸ γεγονός, ὅτι ὁ Ἀφούσης ἠσθάνετο εἰς τὴν καρδίᾳ του καὶ τὸ αἰσθημα τοῦ ἔρωτος: Ἡ μαντινάδες ὅπου ἐπαίριαζε μονάχος του στὰ διάφορα γλέντια καὶ τὰς ὁποῖας ἐτραγουδοῦσε πάντα μὲ παθητικὸν χαῖζά καταμαρτυροῦν πῶς καὶ αὐτὸ τὸ τρυφερὸ αἰσθημα τὸ ἠσθάνετο θανατώσια. Αναφέρομεν μερικὰς ἀπὸ τῶν δικῶν του μαντινάδες.

Μιὰ μαντινάδα θὲ νὰ πῶ
κι' ἕνα μαντιναδάκι
στὰ σίδερα μὲ (β)ιάλανε
γιὰ τὸ Κατερινάκι.

◀○○○○○▶

Ἄψε κυρὰ τὸν λύχνου σου
καὶ (β)ιάλε του καὶ λά(δ)ι
ἄφης τὴν πόρτα σου ἀνοιχτή
κι' ἐγὼ θὰ ρτῶ τὸ βρά(δ)υ.

◀○○○○○▶

Σαράντα κάτεργα ἔρχονται
ἀπὸ τὴν Ἀγγλιτέρα
τὴν ὁμορφιά σου κούσανε
καὶ προξενιά σου φέρα.

Ο Αφούσης, πού σέ μιὰ δυνατὴ φωνή τοῦ πρώτου ἀγροτόπαιδου, ὑπέκυπτε καὶ ἐκτελοῦσε τὰ θελήματα εὐκόλως, ἦτο ἐν τούτοις ἄνθρωπος δυνατὸς καὶ ρωμαλαῖος εἰμπορεῖ νὰ πῆ κανεῖς. Πρὸς διαπίστωσιν φέρομεν τὸ ἑξῆς παράδειγμα: Μιὰ μέρα, ἐπειδὴ ἔμεινε κάτω στὴ προκουμαία μέχρι τὴν νύκτα, ἐπροτίμησε νὰ μὴν ὑπάγῃ στὴν σπηλιά του. Ἀλλὰ πού νὰ κοιμηθῆ; Ἐδῶ ἦτο ὁ κόμπος. Εὐρύχκε λοιπὸν ἕνα φούρνο· οἱ δὲ φούρνοι εἰς τὰ μέρη ἐκεῖνα, εἶνε πάντα μικροὶ, εἰς τρόπον, ὥστε κάθε φαμελιὰ ἔχει καὶ τὸν δικόν της. Μέσα εἰς ἕνα ἀπ' αὐτοὺς τούτους φούρνους ἐκοιμήθη, χωρὶς νὰ διστάσῃ καὶ νὰ ἀνακουζισθῆ ἀκόμη, ἀντὶ εἰς πᾶν ἄλλο μακρυνότερον κατάλυμα. Τὸ πρῶτ' ἐξημέρωσε Σάββατον καὶ ἡ γρητὰ τῆς οἰκογενείας βγήκε νὰ ἀνάψῃ τὸν φούρνον, γιὰ νὰ ψήσῃ τὰ φωμιά. Ὅποια ὅμως ἔκπληξις, ὅταν εἶδε νὰ κοιμᾶται μέσα μακαρίως ὁ Αφούσης! Διὰ νὰ τὸν φοβερίσῃ καὶ προλάβῃ παρόμοιον εἰς τὸ μέλλον ἐπεισόδιον, ἤγαφεν ἕνα θυμάρι καὶ ἀφοῦ τὸ ἐτοποθέτησεν εἰς τὸ στόμιον τοῦ φούρνου τὸν ἐφοβέριζε πῶς θὰ τὸν κάψῃ.

— Νὰ μετανοιώσῃς θέλεις! Ἐπρόφερον ἐπανειλημμένως ὁ Αφούσης. Ὅτε ὅμως ἡ γρητὰ ἐπλησίασε πολὺ τὸ ἀναμμένο θυμάρι στὸν Αφούση, οὗτος αἰσθανθεὶς πειὰ τὸν κίνδυνον ἐσηκώθη, ἀνοιξε μὲ τίς πλάτες του τὸ ἐπάνω τοῦ φούρνου μέρος καὶ ἔφυγεν. Ὅταν οἱ ἄλλοι ἐπληροφορήθησαν τὸ ἐπεισόδιον καὶ τὸν ἐρωτοῦσαν σχετικὰ, ἐκεῖνος ἀπαντοῦσε ἀφελέστατα:

— Δὲν τῆς τῶλεγα, πῶς θὰ μετανοιώσῃ; Ζωὴ καὶ θάνατος μοῦ φαίνεται! Ζωὴ καὶ θάνατος!

* *

Καταλαβαίνοντας ὁ Αφούσης, πῶς ἡ συμπάθεια τοῦ κόσμου γι' αὐτὸν ἦτο μεγάλη, μέχρι τοῦ σημείου νὰ δέχεται τὴν κάθε του γκάφα, χωρὶς κατακραυγή, ἀγαποῦσε πολὺ τὰ ἐπεισόδια. Λέγεται, ὅτι μιὰ μέρα ἕνας χωριάτης τὸν ἐφόρτωσε μιὰ ταμετζάνα κρασί γιὰ νὰ τὴν πάρῃ στὸ χωριό. Ὁ Αφούσης μὲ τὴν ταμετζάνα προηγεῖτο, ὁ δὲ κάτοχος αὐτῆς τὸν ἠκολούθει. Ὅταν ἐπροχώρησαν ἀρκετὰ, ὁ Αφούσης στρέφεται πίσω καὶ λέγει πρὸς τὸν συνοδόν:

— Νὰ τὴν μολάρω θέλω, Μανωλάκη!

Ὁ Μανωλάκης δὲν ἀπήντησε, νομίζοντας, ὅτι κατὰ τέλος πάντων ἀναγκαῖον πλὴν ἄτοπον ἐνόμιζεν ὁ Αφούσης μὲ τὴν φράσιν.

— Νὰ τὴν μολάρω θέλω, Μανωλάκη!

Εἰς τὴν τρίτην ἐπανάληψιν τῆς φράσεως, ὁ Μανωλάκης τοῦ λέγει πάντα μὲ θυμόν:

Καὶ δὲν τὴν μολάρῃς, ἀνάθεμά σε!

Κάκχαλον ὅμως σωστὸ ἔμεινεν, ὅταν ἡ ταμετζάνα ἔφυγεν ἐν τῷ ἄμα ἀπὸ τὸν ὄμιον τοῦ Αφούση καὶ ἔγινε κομμάτια.

* *

Ἀνεξίκακος ὡς ἦτο, ποτὲ δὲν ἐξεδικεῖτο μὲ τρόπο βάνουσο τὸν ἀντικρυνό του, ἔστω καὶ ἐὰν τοῦ ἔκανε

κακό. Πάνω σ' αυτό φέρομεν τὸ ἐξῆς παράδειγμα: Κάποτε ὁ Ἀφούσης ἐπεινοῦσε πολύ. Ἀλλὰ ἤθελε τὴν ἡμέραν ἐκείνην τὸ φαῖ νὰ εἶνε κάπως διαφορετικὸ ἀπὸ σαροδέλλες. Ἐπῆγε λοιπὸν σ' ἓνα μικρὸ ξενοδοχεῖον, κάτω στὴν ἀκρογυαλιὰ καὶ ἐστάθηκε στὸ παραθύρι, ὅπου ὁ ταβερνάρης ἔχοντας ἐστημένον τὸ φουρνέλλο ἐτηγάνιζε σιχότια.

— Δός μου, Νικόλα, ἓνα σιχότι γιὰ νὰ φάω τὸ φλομάρι! Ἄη ἢ πεντάρα!

— Ξεφορτώσου με, Ἄντρά, κι ἔχω πελάτες! ἀπαντᾷ ὁ ταβερνάρης.

— Δός μου, σοῦ λέω, Νικόλα, ἓνα σιχότι καὶ πεινώ. Ἄη ἢ πεντάρα.

— Πελάτες ἔχω, Ἀφούση, μόνον φύγε, ἐπανέλαβεν ὁ ταβερνάρης.

— Δός μου, σοῦ λέω Νικόλα, τὸ σιχότι, γιατί θὰ πομείνη τὸ μάτι μου ἐπάνω! πεινομαγῶ, Νικόλα! Ἄη ἢ πεντάρα!

Ὁ ταβερνάρης ἐχμάνει, ἐσήκωσε τὸ μεγάλο τὸ κουτάλι, καὶ τοῦ κατέφερε ράπισμα κατὰ κεφαλῆς.

— Ἐ, πού νὰ τρυπήση ὁ ταβαούκας σου! ἀπήντησεν ὁ Ἀφούσης, καίτοι ἦ πέτρες ἀφθονες ὀλόγυρά του. Ἀπλοῦστατα, δὲν ἤθελε νὰ τοῦ ἐδικιχθῆ. Ὑπέφερε μὲ Ἰώβιον ὑπομονὴν τὰς ἐνοχλήσεις τῶν παιδιῶν.

* *

Ἦτο ἀρκετὸν νὰ ξαπλωθῆ σὲ κανένα καλντιρίμι, γιὰ νὰ τὸν τριγυρίσουν ἐν τῷ ἄμα τὰ παιδιὰ. Ἡ μεγα-

λυτέρα τῶν, ἐκ μέρους τοῦ Ἀφούση, ἀπαίτησις ἦτο νὰ τοὺς διηγγεθῆ ἓνα παραμῦθι. Ἐνοεῖται, ὅτι ἐπειδὴ ἐπιθυμοῦσε νὰ ἀπαλλαγῆ μιὰ ὄρα προτίτερα, ἐπρόφερε μιὰ φράση μόλις τοῦ παραμυθιοῦ καὶ ἐσταματοῦσεν ὡς νὰ ἐτελείωνε τοῦτο ἀπότομα. Ἐπρεπε νὰ τοῦ προσάγουν τὸ ἐρώτημα: «Κί ὕστερα;» διὰ νὰ συνεχίσῃ. Καταχωροῦμεν ἐδῶ ὀλόκληρον τὸ συνειθέστερό του παραμῦθι, γεμάτο ἀσυναρτησίαις ἀπὸ τὴν ἀρχὴν μέχρι τὸ τέλος. Ὁ ἀναγνώστης ἄς προσέξῃ καλὰ τὰς παραδρομὰς καὶ ἀσυναρτησίας, ὅπου δὲ χρειάζονται μερικαὶ ἐξηγήσεις, ἄς τὰς εὑρίσκει κατωτέρω εἰς τὰς κλειδας.

-- Μιὰ φορὰ 'το λέει, σαράντα δράκοι καὶ σαρανταεφτά δρακόντισσες. Κί ἐπεράσασι πάνω τοὺς κάμπους, κι ἐννολοήσασι κι ἐ(γ)ίνησι δεκαεφτά (1).

— Κί ὕστερα;
— Κί ἀπόκει ἀνοί(γ)ου τὰ ρόα (2) τοῦ φούρνου' καὶ πέρου τὰ μπαρούτια φωδιὰ καὶ καίονται οὔλοι.

(1) Ἐνῶ ἦσαν 40 δράκοι καὶ 47 δρακόντισσες καὶ ἀφοῦ ἐγέννησαν ἐν τῷ μεταξὺ ἔμειναν μόνον 17!

(2) Ρόα—ἀναμμένα κάρθουνα.

— Κί ἀπόκει;

— Ὑστερα σκίζεται ὁ οὐρανὸς καὶ πέφτει μιὰ χρουσὴ πεντάρα. Καὶ σπᾶ τὸ χρουσὸ αὐγὸ καὶ βγαίνει, μιὰ χρουσὴ γλωσσοῦ (1) μὲ τὰ χρουσᾶ πουλιά. Καὶ βάλει σαράντα κανόνια στὴ πάντα τῆς, καὶ πάει νὰ κανονιοβολήσῃ καὶ νὰ κάψῃ, τὸν ἔμισόν ἐπίγειο κόσμον.

— Κί ὕστερα;

— Κί ἀπόκει μπαρκάρουσι σαράντα χιλιάδες Κρητικοί, Μενεδιατές μὲ μπροστελλᾶ (2) τὸν ἀρχοντοῦ. Καὶ πᾶσι καὶ ἔμπουκάρουσι, μέσα στὴ Σεβαστόπολι. Νὰ κανονίσουσι τὸ Μόσκοβι. Ἐκιά νὰ ἔνας Ρούσας καὶ παίξει μιὰ κλανᾶ, καὶ φεύγει τὸ κουρकुλούκι τῆς πιστόλλας τ' ἀρχοντοῦ καὶ πάει στὸ γυαλό

— Κί ὕστερα;

— Ὑστερα μπαρκέρομε μ' ἓνα πιργαντίνι κι ἐπη(γ)αίναμε γιὰ τὴ Γαλιλαία. Κάψα, μπονάσσα, κιαμέττι, χαμὸς κόσμου. Βίομε, λοιπὸν, ὄξω καὶ ἐκεῖ ποῦ ὄχαμεν ὄξω μῆς στεργιά το, μῆς θάλασσα μόνο μιὰ φουχτὰ ἄμμος στὴ καρίνα τοῦ καϊκιοῦ. Βίομεν—γιατί λέεστε— ὄξω καὶ πιάνομε τὰ (β)ουνιά καὶ πάνω στὴ κορφῆ, τοῦ (β)ουνιοῦ ἔβρισκομε μιὰ γρᾶ κι ἐφῆγε κουκιά Ἀσπρα, φιαμάντι, παμπάκι. Ἄγιωρήτικες λαβίτες καὶ λάϊ πῆαί. Κί ἐκεῖθεν ἔνας ξενικό κι ἔφασε πολλὰ κουκιά, κι ἔσκασεν ὁ καχόμοιρος. Ἐκειᾶ, νὰ ὁ Χουσεῖ-

(1) γλωσσοῦ—κλωσσοῦ.

(2) μπροστελλᾶς—ἀρχηγός.

νης καὶ λέει: Ὅξω πουτάνες! βίομεν, ἀποῦ λέει, στὴ θάλασσα καὶ καλικεύομε τὸ κατάρτι καὶ πᾶμε στὸ Ταμάθι καὶ φορτώνομε τὸ μωστηριώτικο (1) ρίζι. Κί ἀπ' ἐκεῖ πᾶμε στὴν Ντέρνα καὶ μισοφορτώνομε τὸ βότυρο. Κί ἐφῆναμεν ὅλο κοκκαλιαστὸ πιλάβι, στὸ κωλοβὸ τοῦ καϊκιοῦ.

Ὡς νὰ ἦτο πεπρωμένον, ὁ Ἀφούσης, εἰς τὰ τελευταῖα, εὐρύχκε καὶ τὸν σύντροφον ἐκεῖνον, ποῦ θὰ τὸν βοηθοῦσε εἰς τὸ ν' ἀποβῆ ἀντικείμενον μεγαλυτέρας συμπαθείας, δι' ὅλους, σκορπίζοντας σαυτοῦς τὴν εὐθυμίαν καὶ χαρίζοντας τὸν ὄρες σπανίας εὐχαριστήσεως, χωρὶς καμιᾶν ἐκ μέρους τῶν ἀπαίτησιν. Εἶχεν ἔλθει τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἀπὸ τὴν Κρήτην ἓνας νάνος. Μάρκος ἐλέγετ. Ἐνα τσουβάλι ἦτο ἡ φορεσιά του τὴς περισσότερες φορὲς, καὶ μ' ἓνα νταούλι εἰς τὴν μασχάλην, ἐγόριζε στὰ καφενεῖα, ἐγόρευε καὶ ἐμάζεψε γροσάκια. Ὅταν ἀντίκρουσε τὸν Ἀφούσην, ἀντελήφθη, ὅτι ἦτο τέλεια ἐκμεταλλεύσιμος καὶ προέτεινε συνεργασίαν. Ὁ Ἀφούσης καλοσυμβίβαστος ὡς ἦτο δὲν ἤρνήθη. Ἀπὸ ἐκείνην λοιπὸν τὴν

(1) Μωσῆρι—Ἀἴγυπτος.

στημεν ὁ Μάρκος ἐπαίξε καὶ ὁ Ἀφούσης ἐχόρευε. Ἐνῶ ἄρως ὁ Μάρκος ἐκίνηστος εἰς τὸ τέλειον, ὁ Ἀφούσης ἐμάζευε τὸ πελώριον σῶμα πρὸς τὰ κάτω καὶ πηδούσε πρὸς τὰ πάνω ἀκανόνιστα, πού προσηνοῦσε μέχρι δακρύων τὰ γέλοια στὸ κοινόν. Ὅταν ἐπηδούσε, ἐκράτει συνάμα μὲ τὰ δύο χέρια τὰ ἑξ— ἑπτὰ καπέλλα, ὅπου εἶχε στιβιασμένα στὸ κεφάλι, γιὰ νὰ μὴ πέσουν. Λέγεται, ὅτι τόσον πολὺ ἄρσσε τὸ ἔργον αὐτὸ εἰς τὸν Ἀφούση, ὥστε ὅταν ὁ Μάρκος ἔπαυε γιὰ νὰ μαζεύῃ τὰ χροσάκια, αὐτὸς ἐξακολουθοῦσε νὰ πηδᾷ φωνάζοντας:

— Παῖζε, βρὲ, παῖζε.

Πολλές φορές, ἢ συμπαθητικῆ συντροφιά, Ἀφούση — Μάρκου, ἐκινδύνευε νὰ διαλύσῃ. Τὰ σκάνδαλα τῶν ἐκμεταλλευτῶν τῶν, πολλές φορές τοὺς ἔφερνον εἰς ρῆξιν, ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἔβγαινε πάντα κερδισμένος ὁ Ἀφούσης. Γιατί πράγματι ἦτο δυνατὸς καὶ ἐπιθετικὸς. Ἀφοβος δὲ ὅταν καμμιά φορά ἐπρόκειτο νὰ ἀντικρύσῃ κίνδυνον. Ἡ παλληκαριά του ἀποδεικνύεται κάλλιστα ἀπὸ τὴν ἐξῆς ἀφήγησιν: Μερικοὶ φορτωταὶ γόψου ἠθέλησαν κάποτε νὰ τὸν μεταφέρουν εἰς τὰ Ἀρμάθια (ἓνα νησί) γιὰ νὰ σπάῃ γόψου. Κατὰ τὸ μεσημέρι ἐκαθίσανε νὰ φᾶνε, ὅτε ἓνας ἀπὸ ὄλους τὸν ἐρωτᾷ:

— Ποιὸν θὰ πάρῃ, ἀρά γε, ὁ διάβολος Ἀφούση; Ἐμᾶς ἢ ἐσένα;

— Ἐσᾶς, σᾶς ἔχει πάρει ἀπὸ καιροῦ! Ἀπήντησε, καὶ προφασισθεὶς ὅτι ἀπεμακρύνθη λίγο, ἔπεσε στὴν

θάλασσαν, διέτρεξεν, κολυμβώντας, τρία ὀλόκληρα μίλια καὶ ἠλευθερώθηκε τῆς ἀγκαρίας.

* *

— Σύντροφόν του εἶχε πάντα ἓνα σκύλλο, καὶ πιασε γυναίκα, πού τὸν εἶχε συμπαθήσῃ, γιατί τρώγανε μαζί τὰ ξεροκόμματα. Ποτὲ δὲν τὸν ἄφηνε νὰ ἀπομακρυνθῇ ἀπὸ δίπλα του. Πολλές φορές μάλιστα γιὰ νὰ μὴν τοῦ φύγῃ τὸν ἔβαζε γιὰ μαξιλλάρι καὶ ἐκοιμάτο. Ἀεονταρῆ τὸν ἔλεγε.

— Καὶ στὸν κρημνὸ ἀκόμη εἰν ἄξιος νὰ μ' ἀκολουθήσῃ ὁ Ἀεονταρῆς μου. Ἐλεγεν ὁ Ἀφούσης καὶ ἦτο πράγματι ἀλήθεια. Κάποτε ὁ Ἀφούσης — ποῦς ξέρει — πῶς τοῦ κατέβηκε, καὶ ἐκλεψε τὴν εἰκόνα τοῦ Χριστοῦ ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν. Ἡ πράξις αὐτὴ ἀφ' ἐαυτῆς ἐμαρτυροῦσε, ὅτι ἐπρόκειτο, περὶ Ἀφουσείου μεγαλοεργήματος. Γι' αὐτὸ καὶ τὰ παιδιὰ τὸν ἀνεξήτησαν. Τέλος τὸν εὗρήκανε ἐπάνω εἰς τὴν σκεπὴν ἐνὸς σπιτιοῦ μὲ τὸ εἰκόνημα τοῦ Χριστοῦ εἰς τὴν μασχάλην. Γιὰ νὰ μὴ συλληφθῇ ἐκρημνίσθη ἀπὸ τὴν σκεπὴν εἰς τὸ κενόν, μαζί μ' αὐτὸν δὲ ἐκρημνίσθη καὶ ὁ Ἀεονταρῆς, ἀκολουθήσας τὸν Ἀφούση, τρέχοντα νὰ φυλάξῃ τὸν Χριστὸν στὴν ἐκκλησία. Ὅταν ἐφθασαν καὶ τὰ παιδιὰ, εὗρήκαν τὸν Ἀφούση σχεδὸν λιπόθυμον εἰς τὴν αὐλὴν καὶ τὸν Ἀεονταρῆν ἐπάνω του, ὅχι εἰς καλύτεραν ἀπὸ τὸν Ἀφούση κατάστασιν, μὲ τὴν γλῶσσαν δὲ ἔξω καὶ λαφάσσοντα.

* *

Καμιὰ φορά, ὅταν περπατῶντας ἐκρατοῦσε τὴν

ἄκρη τοῦ τοίχου καὶ κανεῖς τὸν ἐρωτοῦσε γιατί τάχα δὲν περπατᾷ ἀπὸ τὸ μέσον τοῦ δρόμου ἔλεγε :

— Για νὰ μοῦ ἔρχωνται οἱ πέτρες ἀπὸ τὸ ἓνα μέρος μόνον.

Ἐὰν καμμιά φοράν ἐκάθητο στὸ καφενεῖον καὶ συνομιλοῦσε μὲ κανένα, ἄλλος δὲ μὲ πρόθεσι νὰ διασκεδάσῃ ἤρχετο καὶ τὸν ἐπειράζει, ἐκεῖνος χωρὶς νὰ τοῦ ἀπαντήσῃ κἄν, ἔφτυνε πρὸς τὸ μέρος τοῦ συνομιλητοῦ αὐτοῦ ἢ τὸν ἐμούτζωνε μὲ τὴν ἀνοικτὴν παλάμην. Ὅταν ἐκεῖνος τὸν ἠρώτα διατί δὲν καταφέρεται κατὰ ἐκεῖνου ποῦ τὸν ἐπειράζει, ὁ Ἀφούσης ἀπαντοῦσε :

— Καὶ σὺ, δὲν βλέπεις τί μοῦ κάνει; Δὲν τὸν ἐπιπλήττεις δηλαδὴ ἐσὺ καὶ νὰ μὲ ἀφήσῃ ἤσυχα, παρὰ ἐπιδοκιμάζεις ἀρνητικῶς τὰ ὅσα πράττει.

* *

Τῷ 1893 καὶ κατὰ Αὐγούστον μῆνα εἶχον ἔλθει εἰς τὴν Κάσον πολλοὶ Αἰγυπτιωταί. Ἐνα ἀπόγευμα ὁ Ἀφούσης ἦτο εἰς τὸ καφενεῖον τοῦ Γιουλιάκη ἐν ἀγίᾳ Μαρίνῃ, λιγάκι μεθυσμένος. Ὅλοι τὸν ἐπειράζανε. Τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἔφθασε καὶ ὁ ἀείμνηστος Γ. Ν. Μαυροῦς, ἰατρός, ὁ ὁποῖος τόσον τὸν ἀγαποῦσεν, ὥστε δὲν ἔτρωγεν, ἐὰν ὁ Ἀφούσης δὲν ἦτανε μαζύ του. Μερικοὶ ἐβάλανε τὸν γιατρόν, διὰ πρώτην φοράν νὰ τὸν πειράξῃ καὶ ἐκεῖνος γιὰ νὰ τοῦς εὐχαριστήσῃ τὸ ἔπραξε. Τότε ὁ Ἀφούσης ποῦ τοῦ ἐκακοφάνη πολὺ, τοῦ λέγει :

— Ὁ κόσουλα... καὶ σὺ πειράζεις τὸν Ἀντρά; Ἔως ποτε Παναγία μου! Πές, κόσουλα, μὰ μαντινά! πές!

Ὁ γιατρός ἔμεινε ἀναυδός.

— Νὰ τὴν εἰπῇ κόσουλα ὁ Ἀντρά;

— Πές τὴν, Ἀντρά μου, πές τὴν! ἐπρόφερον ὁ γιατρός, καὶ ὁ ἀφούσης ἀφοῦ ἐπῆρε μὴ καρέκλα, ἐκάθισε στὸ μέσο τοῦ καφενεῖου καὶ ἐτραγουδῆσε μὲ τὸν συνειθισμένο του μὰ καὶ γλυκὶ χαίβᾳ «γιαῖλο» αὐτὲς τὶς μαντινάδες :

— Ὁ Θεῖός ὅπου ἔναι στὰ ψηλὰ
δὲν εἶνε γιὰ τοὺς πλούσιους
μόν' εἶνε καὶ γιὰ τοὺς πτωχοὺς
ὅλους τοὺς ἔχει ἴσιους.

Ὁ θρόνος του ἔναι στὰ ψηλὰ
μὰ χαμηλὰ κυττάζει
καὶ ὀλωνῶν μας τὴν τροφήν
ἴσια τὴν ἐμοιράζει.

Τόσον, λέγει, συνεκινήθη ὁ ἀείμνηστος Μαυροῦς ὥστε ἔφυγε στὸ σπίτι του, ὁπόθεν ἔστειλε νὰ τοῦ φέρουν τὸν Ἀφούσην.

* *

Ἡέλων νὰ διασκεδάσῃ τοὺς ἀπέναντί του μετῆρχετο τακτικώτατα διάφορα παιγνίδια διασκεδαστικά, διὰ τῶν ὁποίων τοῖς προὔξενει τὴν εὐθυμίαν. Ἐν ἀπὸ αὐτὰ ἦτο καὶ τὸ ὅταν ἐμιμαῖτο «πῶς περπατᾷ τὸ

ψάρι». Ἐπιπτε κατὰ γῆς καὶ ἐσύρετο σὰν τὸ φεῖδι εἰς τὸ ἔδαφος. Μιὰ μέρα ὁ Μάρκος, γιὰ τὸν ὅποιον γράφομεν εἰς ἄλλο μέρος, τοῦ λέγει.

— Κάνε Ἀντρέ τὸ ψάρι.

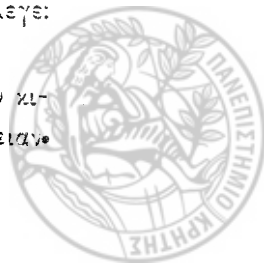
Ὁ Ἀντρές ἀνευ ἀντιστάσεως ὑπέκυψεν εἰς τὰς διαταγὰς τοῦ Μάρκου. Ὅταν ἐσηκώθη ἄνωγος ἔρχισε νὰ κτυπᾷ τὸν Μάρκον καὶ νὰ τῷ λέγει:

-- Κάνε Μάρκο τὸ ψάρι.

Ὁ Μάρκος δὲν ἐγνώριζεν ἢ ἐντρέπετο καὶ ἤρνεῖτο διαρρήδην. Τὸν ἄρπαξεν ὁ Ἀφούσης, τὸν ἔρριψε χάμω, τὸν ἐπάτουσε στὴν κοιλιά καὶ τοῦ ἔλεγε:

— Δὲν κάνεις, Μάρκο τὸ ψάρι:

Ἦθελε δὲν ἤθελε ὁ Μάρκος διὰ τῶν κωμικῶν κινήσεων τοῦ ἱκανοποιήσῃ τὸν Ἀφούση στὴν ἐντέλειαν.

ΑΙ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑΙ ΤΟΥ ΗΜΕΡΑΙ

Βαδίζοντας τὸν περιφρονημένον καὶ καταδικασμένον ἀπὸ τὴν τύχην, δρόμο τῆς ζωῆς ὁ Ἀφούσης ἤλθεν ὁ καιρὸς τοῦ ἀπέκαμε. Οἱ εὐχαριστούμενοι ἀπὸ τὸ καθημερινὸ ἀντίκρουμά του τὸν ἐχάσανε. Ὁ Ἀντρέας πουθενὰ δὲν ἐφαίνετο. Ἐπὶ τέλους μερικά παιδιὰ τὸν ἀνεκάλυψαν. Εἰς ἓνα ἐγκαταλελειμμένα κακατάλυμα ὁ Ἀφούσης ἔκειτο ἄρρωστος βαρυνά. Ὅλοι τρέξανε νὰ τοῦ διαδηλώσουν, στῆς τελευταῖες του στιγμῆς, τὴν συμπάθειαν. Τὸν εὐρήχανε παραληροῦντα.

— Τί ἔχεις Ἀφούσης: τὸν ἠρώτησαν.

— Ἐξέρασα ἀπήνητση.

— Ποῦ ἐξέρασες:

— Στῆ Μάρτα.

— Καὶ τί πονεῖς;

— Τὴν κοιλιά σου.

— Τί;

— Τὸ καύκαλό σου.

Ἀπὸ τὸ μέρος ἐκεῖνο τὸν μετέφεραν εἰς ἓνα καφενεῖον τοῦ μακαρίτου Κώστα στοῦ Διάκου. Τὸν ἐφύλατταν τὴν προηγουμένην τοῦ θανάτου του ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ καφενεῖου ὁ κ. Χαρ. Γιανναγᾶς, ὁ Μ. Χαρτοφύλακας, ὁ Μιχ. Βαβαλᾶς καὶ ὁ γέρον Νικ. Σμπουρ-

λάκος. Ο τελευταῖος οὗτος ἐκάθητο πλησιέστερον εἰς τὸν Ἀφούσην, ἤσαν δὲ καὶ ἄνω τῶν 20 γυναικῶν. Ο Σμπουρλάκος ἐτραγουδοῦσε σιγανὰ καὶ ἐκτυποῦσε τὰ χέρια του. 40 βαθμῶν πυρετὸν εἶχε τότε ὁ Ἀφούσης. Ἐν τούτοις ἐστράφη πρὸς τὸν Σμπουρλάκον καὶ τοῦ λέγει:

— Νὰ τὴν εἰπῆ ὁ Ἀντράς Σμουρλάκο:

Τότε ὄλοι μαζί τοῦ ἐπρόφεραν:

— Πέ την Ἀντρά μου, πέ την.

Καὶ ἤρχισε μὲ τὸν γλυκύτετον ἐκεῖνον χαίβᾶ πρὸς τὸν ὠνόμαζαν «γιαέλου», τὴν ἐξῆς μαντινάδα:

Σήμερον εἴμι' ἀκόμι' ἐδῶ

αὔριον θὰ πεθάνω

καὶ θὰ μὲ πάρουν στὸ Χριστὸ

οὖν ἕνα καπετῆνο.

Καὶ πράγματι τὴν ἄλλην ἡμέραν ὁ Ἀφούσης ἀπέθανεν.

Κατὰ σύμπτωσιν ὁ Μητροπολίτης ἔφευγε γιὰ τὴν Κάρπαθον. Ἐὰν τῷ ἦτο, λέγει, δυνατὸν θὰ ἀνέβαλε τὸ ταξεῖδι καὶ θὰ ἔμενε. Προσεκάλεσεν ἐν τούτοις τοὺς παπάδες, ὄλων τῶν χωριῶν καὶ τοὺς διέταξε νὰ παρακολουθήσουν τὴν κηδεῖαν. Καὶ πράγματι, ποτὲ νεκρὸς δὲν συνεκέντρωσε τοιαύτην συνωδείαν, ὅσῃν ὁ τοῦ Ἀφούση. Μικροὶ καὶ μεγάλοι, ἀρσενικοὶ καὶ θηλυκοὶ τὸν συνώδευσαν μέχρι τῆς τε-

λευταίας κατοικίας του. Καὶ ὁ Ἀφούσης ἐξακολουθεῖ νὰ ζῆ ἀκόμη μεταξὺ τῆς νεωτέρας γενεᾶς. Ἄκουσθης ἀπὸ τὸν πάππον, τὸν θεῖον ἢ πατέρα, τὰ ἀνέκδοτα αὐτοῦ. Τὸ βιβλιαράκι μας αὐτὸ, μὲ τὰ ἐλάχιστα πρὸς ἀπὸ τὴν ζωὴν του ἀναφέρει, ὡς χρησιμεύσῃ ὡς ἀναμνηστικόν, ἐνὸς ἀνθρώπου πρὸς τὸσον ἡγαπήθη. Ἐπειδὴ ἐθεωρεῖτο τρελλὸς δὲν πιστεύομεν ὅτι εἶνε καὶ ἀνάξιος τῆς ἐνθυμήσεως. Γιατί καμμιά φορὰ ὁ ἴδιος φώναζει: «Νάχαν οἱ τρελλοὶ κουδούνια!» Θέλοντας μὲ αὐτὸ νὰ πῆ, ὅτι ὑπάρχουνε πολλοὶ τρελλοὶ παραδεδεγμένοι ὡς τοιοῦτοι ἀπ' τὸν κόσμον, ἀλλὰ ὑπάρχουνε καὶ τόσοι ἄλλοι μεταξὺ τῶν γνωστικῶν, πρὸς ἃν ἔφεραν κουδούνια στὸ λαιμὸ, θὰ ἡναγκάζοντο ἀλγήθεια νὰ φράξουνε τὶς ἀκοὰς οἱ ἐπίλοιποι.

ΠΩΘΕΝ ΕΠΗΓΑΣΕΝ ΤΟ ΟΝΟΜΑ ΑΦΟΥΣΗΣ

Ὅπως καὶ προηγουμένως ἀνεφέραμεν, ὁ Ἀφούσης ὠνομάζετο Ἀνδρέας καὶ εὐωπτικῶς Ἀντράς. Ἡ δὲ ἐπικρατεστέρα ὀνομασία του, ὑπὸ τὴν ὁποίαν καὶ ἐγνωρίζετο κυρίως ἐπήγασεν ἐκ τῆς ἐξῆς συμπτώσεως, ἣ ὁποία ἤμπορεῖ νὰ θεωρηθῆ καὶ ὡς ἡ μᾶλλον ἀκριθῆς ἐκ τῶν ὑπαρχουσῶν ἐκδόχῶν. Μικρὸς τὴν ἡλικίαν ὁ σύγχρονος καὶ γνωστὸς τοῦ Ἀντρά, Ζαχαρίας Βιντιάδης, ὑπηρετῶν εἰς κάποιον ἰστιζόρον καὶ οὐνεπιείᾳ ἐπεισοδίου τινὸς μεταφερθεὶς εἰς Ὁ-

δησόν της Ρωσίας, ἐκλείσθη εἰς τὰς ἐκεῖ φυλακὰς. ὄχι δὲ ὀλίγον καιρὸν. Μέσα εἰς τὰς φυλακὰς ἐγνωρίσθη κάποιον Ρῶσον περυστωμένον, ὁ ὁποῖος ἀπετέλει ἀντικείμενον διασκεδάσεως διὰ τοὺς φυλακισμένους. Ἐπέρασεν ἀρκετὸς καιρὸς, ὁ Ζαχαρίας ἀπεφυλακίσθη καὶ ἐπέστρεψεν εἰς Κάζον. Ὅταν τὸν ἀντίκρυσεν ὁ Ἄντράς — εἶπόμεν. ὅτι διεκρίνατο διὰ τὸ ἐξαιρετικὸν τῆς μνήμης χάρισμα—τῷ λέγει :

— Βρὲ, καλῶς τὸν Ζαχαρία ;

Καὶ στραφεὶς εἰς τοὺς λοιποὺς προσέειπεν :

— Δὲν θεωρεῖτε τὸν Ζαχαρία ! Αὐτὸς κακόμοι εἶνε, ὁ

Πρέσβυς τῆς Ρωσίας !

Συνάμα ὅμως ὁ Ζαχαρίας ἀντικρῶζων ἔπειτα ἀπὸ μίαν τὸσον μεγάλην ἀπουσίαν τὸν Ἄντρά, ἐνεθυμήθη, λέγει, τὸν φυλακισμένον Ρῶσον « Ἀφούσην » μεταξὺ τοῦ ὁποῖου καὶ τοῦ Ἄντρά, εἶρισκε μεγάλην ὁμοιότητα, τὸσον ἀπὸ ἀπόψεως ἐξωτερικῶν γνωρισμάτων, ὅσον καὶ ψυχολογικῆς καταστάσεως. Καὶ περιπτύχθεις τὸν Ἄντρά τῷ λέγει :

— Βρὲ, Ἀφούση ! Ὁ ὀλίγιος κακομοῖρη εἶται ὁ Ἀφούσης τῆς Ρωσίας.

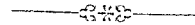
Ἐκτοτε ὁ μὲν Ζαχαρίας ὠνομάζετο **Πρέσβυς**, ὁ δὲ Ἄντράς **Ἀφούσης**.

ΤΕΛΟΣ

ΑΠΟ ΤΑ ΝΗΣΙΩΤΙΚΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

Ζ. ΧΑΛΚΙΑΔΟΥ

Ο ΜΗΘΥΡΑΣ

Καλοκαιριώτικη νύχτα. Τὸ φεγγάρι περήφανο, μὲ ὀλόγηυρά του τὰ ἀστέρια ἔλαμπον στὸ καθάριο οὐρανό, ποῦ ὁμοίαζε μὲ ἓνα ἀπέραντο γαλάζιο πανί στολισμένο μὲ φωτεροὺς μαργαρίτας. Τὸ βοριαδάκι φρυσσοῦσε ἀπαλὰ ἀπαλὰ καὶ ἡ θάλασσα μόλις κουνιέτο. Τὰ σιγανὰ ρεματάκια τῆς ἤρχοντο ἡσυχαίᾳ καὶ ξεψυχάγανε στὴν ἴσια τοῦ νησιοῦ ἀκρογειαλιά καὶ ὁ γοητευτικὸς κρότος τῶν κοχλακίων, ποῦ ὁμοίαζε μὲ κανονικὸ κύλισμα καρυδιῶν, ἐγυήτενε, ἀληθινά, ἐκείνον, ποῦ καθισμένος σὲ μιὰ πέτρα ἢ σὲ καρμιά βάρκα στὴ στεριά, ἀπολαμβάνανε τὴ μεγαλείου τῆς φύσεως.

Τέσσαρες ψαράδες ἐρχόντανε φορτωμένοι μὲ δίχτυα, παραγάδια, ἀγγίστρια, τὸ κομμάρι μὲ τὸ νερό, τὸ καλάδι μὲ τὸ ψωμί, καὶ ὅτι ἄλλο ἐχρειάζετο γιὰ νὰ περῶσιν μία ὀλόκληρη βραδυὰ, στὸ ψάρεμα. Προχωροῦσαν ὄλο ἓνα καὶ μόλις ἔφθασαν στὴ βάρκα ἀφῆκαν μέσα τὰ πράγματα καὶ ἤρχισαν νὰ συζητοῦν γιὰ τὸν καιρὸ.

— Ὁ καιρὸς εἶνε πολὺ κολὸς, κανέννας φόβος δὲν ἔχει βέβαια γιὰ νὰ φουρτουλιάσῃ ἔ ! Ἐσῆς πῶς σας φαίνεται ; ἔ ; μπάρμα Γιάννη ;

Ἐγὼ παρατηρῶ μισὴ ἄρα τώρα τὸν οὐρανὸ καὶ . . . ἐκεῖνο τὸ συνεφάκι ποῦ φαίνεται ἐκεῖ κάτω, δὲν μοῦ καλοπαίει· νομίζω ποῦ ἂν ὄχι οὐντομ . . . πάντως ὁ καιρὸς θὰ χαλάσῃ κατὰ τὰ ἐξημεράματα· θὰ τὸ ἴδῃτε.

— Βρὲ, δὲ θαριέστε! δὲν ἔχομε κανένα φόβο. Τί κάθεται καὶ μοῦ λές τώρα, συνεφάκι καὶ συνεφάκι· ρίξτε

τὴ βάρκα στὴ θάλασσα καὶ ἡ Παναγία μαζί μας· γιὰ ἄλλα... σβέλτα... γιὰ ἄλλα παλληκάρια μου...·

“Οἱ συμμορωθήκαν ἀμέσως μὲ τὴν ἰδέαν τοῦ γεροντότερου καὶ στὴ στιγμὴ μὲ τ’ ἀτσάλνια χέρια των, πετάζανε τὴ βάρκα στὴ θάλασσα. Ἀπέναντι καὶ σὲ ἀπόστασι ἐνὸς μιλίου ἀπὸ τὸ λιμανάκι ἦσαν 3 ἢ 4 νησιάκια μὲ μιά εικοσαριά σπίτια, ποῦ ἀνῆκαν στοὺς βοσκούς καὶ ἐκεῖ σ’ αὐτὰ τὰ νησιάκια ἔβαλε τὴ πύρρη τῆς ἡ βάρκα γιὰ νὰ ψιφρέψῃ.

Ἀπὸ τὴ μιὰ μεριά κ’ ἀπὸ τὴν ἄλλη πρόβαλλαν τὰ κεφαλάκια τους τὰ δελφινάκια καὶ οἱ ναῦτες ποῦ τ’ ἀγαποῦν ἐξαιρετικά, γιατί ποτὲ τους δὲν βλάψανε ἄνθρωπο, χωρὶς νὰ τὰ ἐνοχλοῦν τραβοῦσανε τὰ κουπιά καὶ προχωροῦσαν πρὸς τὰ νησιάκια, ποῦ ἐφαίνοντο πλεῖα ἀρκετὰ καλὰ καὶ δὲν ἀπειχῖαν περισσότερο ἀπὸ ἓνα τέταρτο γιὰ νὰ φθάσουν στὸ κατάλληλο μέρος γιὰ τὸ ψάρεμμα.

Μεσάνυχτα ἀκριβῶς φθάσανε στὸ μέρος ἐκεῖνο. Τρεῖς φορὲς ἔκαμε τὸ σταυρὸ του τὸ γεροντάκι καὶ ἄρχισε νὰ καταβιάζῃ τὰ δίχτια στὴ θάλασσα.

— “Ἐλα Χριστέ καὶ Παναγιά στὴ πύρρη μας” ἔλεγειν οἱ τρεῖς ναῦται ποῦ βλέπανε τὸ γεροντάκι νὰ κίνει τὸ σταυρὸ του καὶ διαρκῶς τοὺς συνεβοῦλευε.

— Πάντα σας παιδιά μου ἀπὸ τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ νὰ ἀρχίζετε τὴ ψαρικὴ σας, γιὰτὶ καὶ ὁ Χριστὸς ψιφρῆς ἴητο. Ἀμὲ! ἔξεχάσατε τὰ 153 μεγάλα ψάρια, ποῦ ἐσήκωσαν τὰ δίχτια του στὴ Τιβεριάδα.

— Ἀλήθεια... πραγματικά... ἡ τέχνη μας, βρὲ παιδιά, ἴητο καὶ ἡ ἀγαπημένη τέχνη τοῦ Χριστοῦ... Τὶ χάραμας... “Ἐ!...”

Ἀφοῦ κατεβάσανε σὲ δυὸ τρία μέρη τὰ δίχτια ἐπροχώρησαν παρέκει γιὰ νὰ κατεβάσουνε καὶ κανένα παραγάδι γιὰ μεγάλα ψάρια. Ὁ ἓνας κοτέβαζε τὸ παραγάδι καὶ ὁ ἄλλος ἐκύτταζε κάτω τὴ θάλασσα.

— Ἐχει ἀρκετὰ ψάρια σήμερον μὰ δὲν σημώνουν καθόλου τὰ ἄδλια· ἂν εἴχαμε κανένα φρεσκοχτύποδο γιὰ δόλωμα.

— Ποῦ θὰ πάμ’ κἀτι θὰ πιάσωμε’ μὰ βλέπω τὸν καιρὸ σὲν νὰ χαλάῃ καὶ... φοβοῦμαι ποῦ αὔριο δὲν θὰ μπορέσουμε νὰ ψαρέψουμε.

— Ἐγὼ σὰς λέω πῶς... εἶνε ἡ ὥρα νὰ τ’ ἀνεβάσουμε γιὰτὶ βλέπω τὰ φλασκιά ποῦ κινοῦνται δυνατὰ καὶ... αὐτὸ τὶ ἄλλο σημαίνει παρὰ ὅτι εἶνε φορτωμένα.

— Ναί... ναί... ἐμπρὸς... γιὰ ἄλλα τὰ ξεχάσαμε ἀλήθεια μὲ τὴ κουβέντα... βέβαια ἡ ὥρα εἶνε.

Ὁ ἓνας τότε πλάνει τὸ φαναράκι καὶ καθίζει στὴ μέση τῆς βάρκας, ὁ δεῦτερος μὲ ἓνα μεγάλο ξύλο χτυπᾷ τὴ θάλασσα, γιὰ νὰ τρέξουν τὰ ψάρια στὰ δίχτια· ὁ τρίτος χτυπᾷ τὰ κουπιά καὶ ὁ τελευταῖος ἀνεβάζει τὰ δίχτια, τὰ πετᾷ μέσα στὴ βάρκα γιὰ νὰ μαζέψουν τὰ ψάρια.

Ἀφοῦ τὰ σηκῶσανε κ’ ἀπὸ τὰ τρία μέρη, ἐπροχώρησαν στὸ παραγάδι γιὰ νὰ τ’ ἀνεβάσουν κ’ αὐτὸ.

Ἦταν ὅλα καταφορτωμένα ἀπὸ διάφορα ψάρια μικρὰ καὶ μεγάλα ποῦ σπαρταροῦσαν καὶ κινοῦσαν τῆς οὐρὲς τους, σὲν νὰ ζητοῦσαν νὰ τὰ πετάξουν στὴ θάλασσα καὶ νὰ ζήσουν ἐλεύθερα.

Τὸ ἀγεράκι ὅμως ἐν τῷ μεταξύ ἤρχισε νὰ φυσᾷ δυνατώτερο καὶ ὅλοι ἀποφανθήκανε, πῶς ἴητο περιττὸ νὰ πετάξουν ξανά τὰ δίχτια στὴ θάλασσα, ὅφου μάλιστα εἶχανε ψαρέψει ἀρκετὰ καλὰ.

* *

Εἰς τὸ μέρος ἐκεῖνο, εἶχε πνιγεῖ ἄλλοτε, ἐπιστρέφοντας μὲ τὸ καράβι, ἓνας ναυτῆς, ποῦ τὸν εὑρίσκεις μόνον μὲ τὸ πραισοῦκλι Μπουρδᾶς. Ἀρ’ ὅτου ξεκίνησαν, οἱ ναῦτες ἀρχίσανε νὰ φοβερίζωνται ἀναμεταξύ τους καὶ νὰ λένε πῶς ὁ Μπουρδᾶς ἀπὸ τὴν ἡμέρα ποῦ πνίγηκε εἶχε φανῆ μὲ εικοσαργιὰ φορὲς σ’ ἐκείνους ποῦ ψαρέβανε στὸ μέρος αὐτὸ.

Ὁ γεροντότερος ποῦ ἦταν πολὺ πολὺ δειλὸς, ἐκύταζε ἀπὸ τὴ μιὰ μεριά καὶ τὴν ἄλλη τῆς βάρκας, προτρέποντας συνάμα τοὺς ναῦτες νὰ παύσουν αὐτὲς τῆς φοβερὲς καὶ νὰ ἀλλάξουν ὁμιλία. Οἱ ἄλλοι ἡσυχασμένοι ἀρχίσανε νὰ τρώνε λίγο ψωμί, ὅταν ἔξαφνα βλέπουν τὸν μάρμα Γιάννη νὰ παρατᾷ τὸ τιμόνι νὰ τρέχῃ δὲ στὴ μέση τῆς βάρκας καὶ νὰ φωνάζῃ:

— Ο Μπουρδάς, βρέ παιδί... ο Μπουρδάς κακόμοιροι...δύναμι παλληκάρια μου!

Οι κακόμοιροι οι άλλοι που ξαρνικά άκούσανε τής άγριες φωνές του γέρου, σηκωθήκανε και σχεδόν μείνανε ξηροί, όταν είδαν ένα στρογγυλό πράγμα που έμοιαζε με φαλάκρα να τρέχει άδιάκοπα πίσω από τη βάρκα.

— Και γιάλλω...και ο Μπουρδάς...για το Θεό...έξακωλοθύσε να φωνάξει μισότρελλος ο μπάρμπα Γιάννης.

Μά όσο οι ναύτες έλάμπριζαν περισσότερο, τόσο και το πράγμα έκείνο που ήτο πραγματικώς σ'έν κεφάλι άνθρωπίνο, έτρεχε γρηγορώτερα από πίσω τους.

Σ'ε σημείο τρέλλας κυριολεκτικώς έφθάσανε και οι τέσσαρες, έως ότου μήκανε στο λιμινάκι και πέταξαν την άγκυραν στη θάλασσα. Χωρίς να χάση καιρόν ο τολμηρότερος και χωρίς φόβο πελά, γιατί βρισκότανε στο λιμάνι, έσήκωσε το κουπί και με όλη τη δύναμή του έκτύπησε στο κεφάλι τ'ο Μπουρδά που ανεβοκατέβαινε άκόμη μέσα στη θάλασσα.

Δέν περιγράφεται ή χαρά και το γέλοιο που κάμανε και οι τέσσαρες, όταν είδαν με το κτύπημα του κουπιού να σπ'ε το φλασκι του παραγαδιού, που ξεχάσανε να το τραβήξουν από την θάλασσα και μόλις ή βάρκα ήρχισε να τρέχει, έσυρνε και το φλασκι με ταχύτητα άνάλογη με τής βάρκας.

Εύτυχώς το φλασκι δέν έκόπηκε στο δρόμο και έτσι άποδείχτηκε π'ως ο συχωρεμένος ο Μπουρδάς, ούτε καν έσκέφθηκε να σηκωθή. Δέν πάψανε όμως οι άφελεις ψαράδες να πιστεύουν και να ύποστηρίζουν, ότι έσηκώνετο, σηκώνεται και θ'α σηκώνεται. Γιατί λέγει επνίγηκε άδικα και οι άδικοπεθαμμένοι πάντοτε την νύχτα σηκώνονται και φοβερίζουνε τους ζωντανούς.

ΣΗΜ.—'Εδημοσιεύθη εις τ'ο φύλλον τής 27 'Ιουλίου 1924 τ'ου Καίρινου περιδικου «Νεϊλος» με τ'ο ψευδώνυμον

Αχνιος

